

Taká normálna rodinka ...



Na Slovensku vyznamenali po prvý raz v histórii aj profesionálnu mamu Žltá vila na kraji Ulice Karola Sidora v Ružomberku sa na prvý pohľad takmer vôbec nelíši od ostatných domov v radovej zástavbe. Prišelca, ktorý prekročí prah veľkého domu, však môžu šokovať tri kúpeľne, osem toaliet, sedem detských izieb a niekoľko desiatok sadrových mačiek, ktoré vyrobili začínajúci umelci... Pritom v tejto vilke nebývajú žiadni novodobí zbohatlíci, ale desať detí od šesť do dvadsaťjeden rokov. Osem z nich by za iných okolností muselo žiť v detských domovoch. Ich náhradnú mamu, bývalú „domováčku“ a neskoršie vychovávateľku v domove Danu Šamíkovú, slovenský prezident na Nový rok vyznamenal Pribinovým krížom. Je to prvá profesionálna mama s podobným ocenením na malom Slovensku...

Desať detí manželov Šamíkovcov. Niektoré sa už postavili na vlastné nohy, svojich rodičov chodia pravidelne navštevovať.

Prvý v žltej vilke vstáva otec Ivan Šamík. Približne o šiestej pripravuje vo veľkej hale chlieb, maslo, salámu a kakao pre desať hladných krkov. O polhodinku

neskôr sa budí aj mama Dana a nakoniec ich početný drobizg. V rodine Šamíkovcov takto začína takmer každý deň v roku.

„Všetky naše deti vedia, čo majú robiť, na dverách chladničky je pre každý prípad rozpis rannej činnosti pre tie staršie,“ usmieva sa Ivan. Po spoločných raňajkách naštartuje auto a postupne odváža ratolesti do škôlky alebo školy a popoludní zasa do záujmových krúžkov. Okrem toho má na starosti údržbu domu, jeho zariadenia, auto, výlety, mama varenie, pečenie, pranie, upratovanie. Bez deľby práce by takáto veľká rodina jednoducho nemohla existovať.

„Musíme si navzájom pomáhať a rešpektovať sa, inak by sa to nedalo zvládnuť,“ tvrdí Ivan.

Krátko po ôsmej hodine ráno vo veľkom dome ustane ranný zhon a už nič nenasvedčuje tomu, že izbami sa iba pred niekoľkými minútami prehnala malá vlna tsunami. Obaja profesionálni rodičia majú teraz chvíľku na prvú kávu. Šamíkovci sa však nestážujú: „Snažíme sa byť celkom normálna rodina, len nás je možno na slovenské pomery trochu viac, ako je zvykom“, usmieva sa Ivan.

Z vychovávateľov pionieri

Ružomerské Detské centrum poskytuje už takmer šesť rokov náhradnú výchovu priamo v náhradných rodinách sociálne odkázaným deťom a deťom z detských domovov. Na celom Slovensku žije v 60 profesionálnych rodinách 140 detí. Je to však iba jedno percento z počtu tých, čo sú odkázané na náhradnú výchovu. Pritom profesionálna rodinná výchova je alternatívou adopcie, pestúnskej starostlivosti a ústavnej výchovy aj pre opustené deti, ktoré nie sú právne voľné. Manželia Šamíkovci, ktorí vychovali už niekoľko detí, sú považovaní v tejto oblasti za slovenských pionierov.

„Je úplne jedno, či vás tieto deti oslovujú otec, mama alebo jednoducho ujo,“ vysvetľuje Ivan, bývalý vychovávateľ v detskom domove. „Väčšina našich detí pozná svojich biologických rodičov, občas ich aj navštevujú, podobné oslovenie však nemá pre ne hlbší význam, pretože nedostali od svojich biologických rodičov šancu spoznať ich zmysel. Život týchto detí v profesionálnych rodinách je to najlepšie, čo môžu deti bez rodičov zažiť.“

Prvý dotyk

Šesťročná Martinka sa medzitým uvelebila v maminom lone a trochu ustrašene si obzerala svoj malý veľký svet. Keď si dievčatko ako poldruharočné vzali manželia do náhradnej výchovy, nevedelo ani, ako vyzerá tráva a bálo sa vykročiť po betónovom chodníčku... Martinka takmer vôbec nepoznala svet

okolo seba, dovedy ho vnímala v lepšom prípade iba cez okno v dojčenskom ústave. Pre niekoho to možno znie nepredstaviteľne, pre stovky „štátnych“ detí je to však krutá realita. Manželia Šamíkovci dievčatku, podobne ako už niekoľkým iným pred ním, sprostredkovali prvý nefalšovaný dotyk so svetom, ktorý ju obklopuje a v ktorom prežije celý život. Už nemá zo sveta priam živočíšny strach ako stovky „skleníkových“ chovancov v štátnych ústavoch.

„Rodina je pre opustené deti to najdôležitejšie v ich živote, v domovoch nie je na rodinný typ výchovy priestor ani čas,“ hovorí profesionálna mama.

„Žiadny detský domov nemôže nahradiť mamu, otca ani rodinu.“

Dana vie veľmi dobre, o čom hovorí. Sama totiž vyrastala v detskom domove a neskôr v detskom mestečku v Zlatovciach, v rodine náhradných rodičov, manželov Štofkovcov, ktorým je doteraz vdáčna. Nikdy nezabudne na svoje detstvo za múrmi detského domova a je presvedčená, že každé dieťa má právo na rodičov.

Tejto navonok krehkej žene sa občas natlačia do očí slzy. Aj vtedy, keď spomína na jedného zo svojich mnohých „synov“, ktorému nedávno spoločne s manželom vystrojili svadbu. Na sviatky chodí za svojimi náhradnými rodičmi už s vlastnými deťmi. Manželia Šamíkovci sú dokonca ich krstnými rodičmi.

Život vo vilke

Dvanásťčlenná rodina minie mesačne pri všetkej skromnosti len na obživu osemnásť až dvadsaťtisíc korún. Pätnásťlitrový hrniec polievky, desiatky rožkov a inej každodennej poživne denne nie je v tejto rodine nič mimoriadne. K tomu treba prirátať desiatky párov obuvi ročne a tiež množstvo ošatenia. Ako náhradní rodičia dostávajú od štátu približne tritisíc korún na jedno zverené dieťa. Príspevok sa vypočíta podľa veku dieťaťa, čím staršie, tým je vyšší. Iba na porovnanie, v detských domovoch je príspevok na jedno dieťa omnoho vyšší. S každou zverenou korunou musia profesionálni rodičia starostlivo gazdovať a ešte starostlivejšie ju vyúčtovať. Niekedy sa, našťastie, pritrafí aj štedrý sponzor... „Obyčajne vždy chce vidieť výsledok svojho daru. Skoro nikto nemyslí na to, že aj deťom v náhradných rodinách treba odložiť peniažky na účet, aby ich mohli použiť neskôr, keď sa budú chcieť postaviť na vlastné nohy,“ hovorí Daniela.

Profesionálnej rodine sponzori tiež občas prispievajú na dovolenky. Vždy iba pre tých, ktorých majú zverených do náhradnej výchovy. Na ich dvoch vlastných synov im neprispéje žiadny sponzor. Akoby nepatrili do tejto veľkej rodiny.

„Máme predsa desať detí, vari tie naše, ktorým sme biologickí rodičia, sú cudzie?“

Kríž pre mamu

Keď nedávno prezident odovzdával Dane Šamíkovej vysoké štátne vyznamenanie – Pribinov kríž III. triedy, ako prvej profesionálnej mame na Slovensku, tlačili sa jej do očí slzy dojatia. Uvedomovala si, že by mal pri nej stáť jej manžel Ivan a tiež niekoľko ďalších profesionálnych rodičov. Bohužiaľ, kríž bol len jeden. Najväčšie ocenenie sa však profesionálnej mame aj tak dostalo od jej detí a manžela, ktorí Danu doma privítali obrovskou kyticou kvetov...

prevzaté z <http://www.obroda.sk/diskusie/21412/>